

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA 2 (P2)

2015

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 70

Memorandamo ona, o na le maqephe a 14.

KAROLO YA A: PADI/NOBELE**POTSO YA 1: MAHLALE A KOPANE LEKWA – DN Katsie**

- 1.1 Monnamoholo Tlhoriso/Tlhoriso.✓ (1)
- 1.2 Ke tsietsi ya hore o tsoha tjehelete e se e metse maoto/E se e nyametse.✓ (1)
- 1.3 Ke ho totobatsa hore Sekgukgune o nahana ka thata taba ya hore o tla kopana/fumana motswalle wa hae Mananyetsa jwang/ho fana ka se maikutlong mophetwa.✓ (1)
- 1.4 Mongodi o bua ka seteitjhene/sekgetjhana sa pampiri.✓ (1)
- 1.5 O ile a utswa mokotla wa tjehelete, a baleha ka wona✓, a nto ipata ka lengopeng. ✓ (2)
- 1.6 Di totobatsa tikoloho ya mahaeng✓hobane mongodi o bua ka badisana le dikgomo.✓ (2)
- 1.7 Dipuo✓ – Dipuo tsa hae moo a reng o batla ngwanabo empa a tseba hore o batla motho ya nkileng tjehelete. Sena se bontsha hore ke motho ya maqiti. ✓
Diketso – Ketso ya hore a ngole a be a boloke dintlha tsa moo Mananyetsa a dulang teng kgetlong la pele ha ba teana, e bontsha bohlae ba hae.
Mopheti – Ke mopheti/mongodi ka boyena ya re senolelang semelo sa mophetwa ya buang qotsong, ka ho re totobaletsa bohlae ba mophetwa eo.
Boipuiso – Boipuiso ba mophetwa eo bo totobatsa bohlae ba hae, ba ho ipolokela dintlha tsa moo Mananyetsa a neng a re o tswa teng ho a hlaka hore o ne a se a ntse a bonela pele hore ka le leng a ka nna a di hloka.
- E le nngwe feela.** (2)
- 1.8 Mafosi, hobane diketsahalo tsena ke tse bontshang tharahano.✓✓ (2)
- 1.9 - O re ruta hore ka nako e nngwe tumelo tsa rona di ka re kenya tsietsing.✓✓
- O re ruta hore ho bohlokwa ho batlisisa pele re ka nka diqeto.
- E le nngwe feela.**
Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 1.10 - A ka be a ile a phehella ho mmatla a be a mo fumane hobane o ne a batla tjehelete.✓✓
- A ka be a ile a mo tlaleha mapoleseng a re o qhekanyeditswe/ utsweditswe.

KAPA

- A ka be a ile a mo tlohela a kgaohana le yena ka tshabo ya hore a ka nna a qetella a mmolaile jwaloka ha a ne a se kile a mo siya ka lebitleng. (2)

- 1.11 - Ke ho kopanya baphetwa bana ba babedi ba bohlale ka sepheo sa ho bopa sesosa sa kgohlano, eo e leng mokokotlo wa pale ena.
- Ke ho bontsha hore baphetwa bana ba babedi ba bohlale ba hlahang diprofensing tse pedi (Foreisetata le Teransefala) ba kopanela Lekwa (moeding wa profensi tsena) ho bontsha mahlale a bona a boqhekanyetsi. Ketsahalo eo e dumellana le lebitso la pale. ✓✓✓

E le nngwe feela.

(3)

- 1.12 Semelo sa bohale/ho hloka mamello. ✓ (1)
- 1.13 Ke kgohlano ya ka ntle. ✓ (1)
- 1.14 O ne a phela ka ho utswa/ho qhekanyetsa/masene/bolotsana/bonokwane/boqitolo. ✓ (1)
- 1.15 Ke hobane Mananyetsa o ile a hlokomela hore thipa eo ha se ya nnete/ke ya maiketsetso/ke ya lepolanka/o ile a kopana le ramahlale ya tshwanang le yena. ✓ (1)
- 1.16 Ke boipuiso/monoloko. ✓ (1)
- 1.17 - Bobedi ba bohlale. ✓
- Ba meharo.
- Motho ka mong o inahanela a le mong.
- Bobedi ke mamenemene
- Bobedi ba bona ba ne ba sa sebetse.
- E le nngwe feela.** (1)
- 1.18 Ke ketsahalo eo ho yona Sekgukguni a neng a le ha Mananyetsa, moo ngwana a ileng a tsebisa mmae hore mokotla wa tjehelete o hokae athe o lemosa Sekgukguni ya neng a hlile a e batla. ✓✓ (2)
- 1.19 O ne a bolela hore batho ba Foreisetata ba kwalehile/ba morao ka tswelopele/batho ba foreisetata ke dimpara/ha ba tsebe letho. ✓✓ (2)
- 1.20 Ke seo a neng a sa se rera hobane yena o ne a tla a ikemiseditse ho kopana le Mananyetsa a ilo kopa hore ba arolelane tjehelete athe monyetla o tla itlhamisa hore a e fumane ba sa kopana. ✓✓ (2)
- 1.21 Ke ne ke tla e phethela ka ho etsa hore ho be le mohlodi pakeng tsa banna bana ba babedi. ✓✓

KAPA

Ke ne ke tla e phethela ka hore ho se be le ya unang molemo tjeheleteng eo ya boshodu. (2)

Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti.

- 1.22 E, ha bo a fumana moputso o bo tshwanetseng hobane Sekgukguni le Mananyetsa ba arolelane tjehelete ya boshodu ntle le kotlo/ho tshwarwa.✓✓ (2)
[35]

KAPA

POTSO YA 2: **BOSWEU BA LEHLWA – Sello Moroe**

- 2.1 Ke Hlomi.✓ (1)
- 2.2 O ne a leka ho tlosa menahano ya hae kgarebeng ya hae eo a neng a e hlolohetswe haholo.✓ (1)
- 2.3 O ile a nka seletsadikasete sa hae se senyenyane, a kgohletsa/kenya fonofono ditsebeng a nto tsamaya.✓ (1)
- 2.4 O ne a sa batle hore a bonwe ke mang kapa mang ha a ne a ya moo a lebileng teng. (1)
- 2.5 O ile a ferekana maikutlo ke ho lemoha/tseba hore qabang ya hae le Lerato e bakwa ke Firi ka ditlhare.✓✓ (2)
- 2.6 Ke tsa mehla ya jwale. Ho buuwa ka:
- mabone a neng a kgantshitse seterateng
- seletsadikasete mmoho le fonofono.✓✓
E le nngwe feela. (2)
- 2.7 E le motho ya sebete✓ hobane o ile a kena tseleng ka lefifi/O ile a sala motho eo a neng a mo tshwantsha morao/ya maqiti hobane o ile a mo sala morao a nanya ho ya fihla monyakong. ✓ (2)
- 2.8 Ke taba ya hore tsohle tse etswang sekgukgung/lefifing di na le mokgwa wa ho hlahella pepeneneng/mokgwa wa ho tsebahala/Tsohle tse etswang sephiring ho ntse ho na le mohla di tla tsejwa ke bohle. ✓✓ (2)
- 2.9 Mafosi hobane ha ho kgohlano/qabang e ileng ya e ba teng ka mora ho ratana ha batjha bana ba babedi.✓✓ (2)
- 2.10 Ekabe e ne e be lefetwa/Ekabe a ne a inyallwe ke mohlankana e mong. ✓✓ (2)
- 2.11 Ha e a amoheleha hoba batswadi ba ka sitisa bana ho inkela diqeto.✓✓

KAPA

- E amohelehile hoba batswadi ba ka thusa le ho tataisa bana ba bona ka tse ding tsa dikgetho tse ka ba sirelang ha ba lokela ho etsa kgetho ho tsa marato. (2)
- 2.12 Le ne le tswa ho Dineo/Letsumahole.✓ (1)
- Kgohlano ya ka hare/maikutlo hobane o ile a ferekana maikutlo a se tsebe taba tsa hae ha a le fumana.✓✓ (2)

- 2.14 E ne e le baithutimmoho/Mongodi wa lengolo leo o ne a rata moamohedi wa lona ya neng a se na thahasello ho yena. ✓ (1)
- 2.15 - Mongodi wa lengolo leo o ne a hlalosa lerato la hae ho moamohedi wa lona. ✓
- A bile a bontsha kananelo ya hae ho tsohle tse etswang ke moamohedi wa lona. ✓ (2)
- 2.16 Ke maikutlo a thabo/Ho ba motlotlo, hobane mongodi wa lona o ne a thabisitswe ke se entsweng ke moamohedi wa lona tsatsing leo. ✓✓ (2)
- 2.17 - Ke hobane o ne a tseba hore lengolo leo le fupere ditaba tse amanang le tsa lerato. ✓✓
Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 2.18 Mongodi o re ruta hore ka mora lefu, le ha ho ka ba thata jwang empa bophelo bo lokela ho tswela pele.
Mongodi o ile a tshedisa Hlomi ka ho mo fa mosadi e leng Dineo. ✓✓
Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 2.19 Tjhe, hobane Firi ha se yena mophetwa eo pale ena e thehilweng ka yena/ Yena ke mophetwa wa tlatsetso feela. ✓✓

KAPA

E, hobane Firi ke e mong wa baphetwa ba sehlooho bao pale ena e thehilweng ka bona.

Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti. (2)

- 2.20 Mongodi wa pale ena ha a na tumelo ho hang ditlhareng tsa setso ✓. O dumela hore ha se ka thuso ya tsona motho a ka fumanang tseo a di labalabelang, ho teng tshbediso ya tsona e ka qetelletse e kentse motho kgathatsong. Ke ka hona Mmadito le Firi ba ileng ba qetelletse ba tshwerwe. ✓✓ (3)

[35]**KAPA****POTSO YA 3: SEHLEKEHLEKE SA DEIDRO – VT Masima**

- 3.1 Ke morigadiri Ramaqiti/Ramaqiti. ✓ (1)
- 3.2 Ba ile ba tshwarwa ke masole hang ka mora hore helikoptara ya bona e tsorame sehlekehlekeng sa Deidro, mme ba kgannelwa ka hara moaho ona. ✓ (1)
- 3.3 Tsa mehleng ya kajeno. ✓ (1)
- 3.4 Temeng ho buuwa ka:
- disikerini. ✓
- metjhinitjhini e makatsang e tletseng dikonopo. ✓
- helikoptara.
- dimisaele
Tse pedi feela. (2)

- 3.5 Mophetwa eo ke Mphafudi, mme e ne e le e mong wa ba mokgatlo wa Bana ba Phiri oo Ramaqiti e ne e le mookamedi wa wona ✓ empa ka nako ena o ne a se a kwenehetse mokgatlo a le ka lehlakoreng la molao/mapolesa. ✓ (2)
- 3.6 - Mohanyetsi ke Ramaqiti ✓ hobane ke yena moetapele wa mokgatlo wa Bana ba Phiri, e leng wona o kgahlanong le molao/toka.
- Mohanyetsi ke Ramaqiti hobane ke yena moetapele wa mokgatlo wa Bana ba Phiri, e leng wona o kgahlanong le boChikano e leng ba emetseng molao. ✓ (2)
- E le nngwe feela.** (2)
- 3.7 E thusa hore ke utlwisise kamoo ntlo ena e leng bohlokwa kateng sebakeng seo ba leng ho sona/Ntlo ena e tshwana le pelo ka bohlokwa/Ha ntlo ena e ka senyeha, tsohle di ka fela/shwa sebakeng seo. ✓✓ (2)
- 3.8 - Maikutlo a boithoriso kapa a ho ba motlotlo hobane o tsebisa boChikano hore ha bona ba ne ba ratile, e ka be ba ile ba phatlola helikoptara eo ya boChikano.
- Maikutlo a boithoriso kapa a ho ba motlotlo hobane o tsebisa boChikano hore ho ne ho se na letho le kotsi, leo ba neng ba ka le etsa ka hara moaho oo hobane ha e sa le ba behilwe leihlo ho tloha ha ba ne ba kena ka moo. ✓✓ (2)
- E le nngwe feela.** (2)
- 3.9 Ke nnete hobane karolong ya marangrang re bona dintho di kopakana/thatafala ho na le hore di loke. Re bona ketsahalo ena e thatafaletsa Chikano, ya neng a se a tshepile hore Amanda o tla mo fa lesedi leo a neng a le batla le malebana le Ilizwe Mission Church/Ho ba hobe hoo a tlamehang ho tswa Namibia a sa hetle ka morao. ✓✓ (2)
- Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti.** (2)
- 3.10 - Ke ketsahalo ya mohla Chikano a neng a bitsitswe ke Makhanda (Zero). ✓ Ketsahalang eo, Makhanda o ile a mo tsebisa ka ho nyamela ha tlhapikepe e bitswang Thakadi le ka polao ya Timbonile Dlamini le Gabriel Gaofetoge. Makhanda o ile a mo fa boikarabelo ba ho batla le ho tshwara dinokwane tse ipitsang Bana ba Phiri hobane ke tsona tse neng di belaelwa diketsong tseo tsohle. Ho a hlaka he hore boholo ba diketsahalo tsa pale ena di tla itshetleha ka Chikano. ✓✓
- Ke ketsahalo ya mohla Chikano a neng a le Oshakati, mme Amanda Zamiya a mo tsebisa hore moholwane wa hae, moruti Zamiya o mo laetse ho mo hlaba ka sepeiti se thethebatsang hore ba tle ba mo tshware ba senye merero ya hae (Chikano) ya ho fuputsa le ho fumana mokgatlo wa Bana ba Phiri. Hona ketsahalang eo, Chikano o ile a phonyoha lefu ha a ne a thungwa ke ona mahlhana a Bana ba Phiri. Ketsahalo ena e a totobatsa hore Chikano ke yena ya neng a le ka sehloohong ho ba batlwang. (3)
- Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti.** (3)
- 3.11 Ke Botswana. ✓ (1)
- 3.12 Ke ya ka ntle. ✓ (1)

- 3.13 Sesosa sa yona ke boitshireletso ba Ramaqiti ba hore diketso tsa bona ke tse lokileng. ✓ (1)
- 3.14 Ke ha Ramaqiti a fumana molaetsa o reng Zero le Nongozi ba tseleng, ba a mo futuhela. ✓ (1)
- 3.15 Sister Ruth (Dirisang) eo e leng kgaitsemi ya Ramaqiti, o ile a hana ho baleha le yena. ✓ (1)
- 3.16 - Kwana Kweneng Chikano o ile a tetekwa ka sepheyo sa ho mmolaya empa ketsahalong ena ha a a ka a tetekwa. ✓
- Kwana Kweneng Chikano o ne a tjamelane le mahlahana (bo Sister Ruth) a Bana ba Phiri empa mona o ne a tjamelane le monga/Mothehi wa mokgatlo wa Bana ba Phiri. ✓
- Kwana Kweneng Chikano o ile a pholoswa ke motho a le mong (Paliya Kaluyanda) athe ketsahalong ena o ile a pholoswa ke mabotho.
Tse pedi feela. (2)
- 3.17 Maikemisetso a hae ke ho fetola keello ya Chikano hore a qetelle a amohela hore diketso tsa hae (mmui) mmoho le tsa mokgatlo wa Bana ba Phiri ke tse lokileng, tse amohelehileng. ✓✓
Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 3.18 - E le motho ya bohlale kapa e le molotsana. O sebedisa bohlale ho leka ho bontsha Chikano hore bobedi ba bona ba a itshwanela ka ho bolaya batho empa feela Chikano a re o etsa hoo ho sireletsa molao. ✓✓
- E le motho ya bohlale kapa e le molotsana. O bontsha Chikano hore baetapele bao yena Chikano a ba hlomphang, ke bona ba mo rutileng mekgwa le diketso tseo tsa hae.
E le nngwe feela. (2)
- 3.19 - Ke thuto ya hore mamello e tswala katleho hobane Chikano o ile a atleha thomong ya Zero ka mora ho mamella mathata a mefutafuta. ✓✓
- Ho ba le lerato, boinehelo le sebete ho seo motho a se etsang ho a putsa hobane hojane Chikano o ne a hloka dintho tseo tse tharo, e ka be a sa ka a atleha thomong ya hae.
E le nngwe feela. (2)
- 3.20 Re tla be re nepa hobane ha sehlohlolo se fihlelletswe, kgohlano e pakeng tsa baphetwa e a fela. E leng seo re se bonang ka mora ketsahalo ena, moo kgohlano e neng e le pakeng tsa molao (mapolesa) le mokgatlo wa Bana ba Phiri e felang. ✓✓ (2)
- 3.21 Mongodi o sebedisitse karaburetso ya pono le ya kutlo polaong ya moruti Sam Zamiya. Karaburetsong ya pono, ekaka re a bona ha Sam Zamiya a leka ho tshwara Chikano ka molala, mme Chikano a fumana monyetla wa ho mo tebela ka setebele se matla molomong hoo Sam a bileng a kgenoha meno kaofela, a thekesela a ba a thulana le kgomo, mme a polana fatshe ka sekgahla athe ke ho timela ha hae. Karaburetsong ya kutlo ke moo ekang re utlwa ho kgonya ha hae jwalo ka poho ya mmofu ha a nehela moya. ✓✓ (2)

[35]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 35

KAROLO YA B: TSHWANTSHISO/TERAMA**POTSO YA 4****SEFI – DJ Nkutha**

- 4.1 Motaung/Monna wa Mmatiiisetso/Ntata Tiisetso. ✓ (1)
- 4.2 Mosadi o tlameha ho hlompha monna hobane o dieha ho nahana. ✓✓ (1)
- 4.3 Bobedi ha ba sebetse ba sebeletswa ke banna/Ba nyetswe/E mong le e mong o na le ngwana a le mong wa ngwanana. ✓ (1)
- 4.4 - O ile a mo ruta ho nwa jwala. ✓
- A mo nyadisa Mmatshole mosadi wa tameneng. ✓ (2)
- 4.5 Mehla e fetileng/Mehleng ya kgale pele ditokelo tsa botho di nkelwa hlohoong/Pele ho demokerasi. ✓ (2)
- 4.6 Mmankepe. ✓ Hobane ke yena ya neng a ikeme ka lepaketla hore Raboditse a dihe Motaung. ✓ (1)
- 4.7 A nthusa ka kutlwisiso ya hore Mankepe o ne a potoloha taba a sa e tobe. ✓✓ (2)
- 4.8 Ke dumellana le yona hobane ho na le moo a reng basadi ba tlamehile ho hlompha banna hobane bona basadi ba dieha ho nahana mme taba ena e se nnete. ✓✓ (2)
- 4.9 Lelapa la Motaung le ka be le ne le thubehe hobane seo e ne e le sona sepheo sa Mmankepe./Mmankepe a ka be a tshwarisitse Motaung ka hore o mo betile ka ha sepheo e ne e le ho mo kenya mathateng. ✓✓
Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 4.10 Ketsahalong eo rona re le babadi re a tseba hore Motaung o tshelletswe ho hong ka hara dibiri tseo empa Motaung yena ha a tsebe sena. Re a mo genehela e ka re a ke se di nwe nakong eo ba mo fang tsona. ✓✓
Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 4.11 - Ya hore Mmatiiisetso a tswe a ilo batla monna moo a leng teng, ✓ hobane ho ne ho tlo ba thata ho Motaung ho kgutlela lapeng la hae, nakong eo a neng a se na letho! ✓
- Ke mohlang Tiisetso a neng a fumana sephetho sa materiki hobane a ne a ipatla yunivesithing.
- Ke mohlang Motaung a neng a hana ho nka dikeletso tsa Raboditse a re ke qeto ya lelapa la hae ho isa Tiisetso yunivesithing.
Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 4.12 Raboditse le Mmankepe/Mmae le ntatae/Batswadi ba hae. ✓ (1)

- 4.13 Ba fetotse botho ba ntatae eo a neng a ba sebeletsa, mme o furalletse lelapa ba setse ba itlhophere. ✓✓ (2)
- 4.14 Ya ka ntle, hobane ke qwaketsano eo re e bonang pakeng tsa Tiisetso le Nkepe. ✓✓ (2)
- 4.15 Lapeng labo Nkepe ba dumela setsong/ditlhareng/methokgong, ha ho labo Tiisetso ba dumela sekreseteng/kerekeng/bojakaneng. ✓✓ (2)
- 4.16 O ne a re ha a tshepahale, O iketsa eka o a mo rata empa a sa mo rate, a mo fa dikeletso tse mo dihelang. ✓✓ (2)
Mohlalobuwa ha a sa nehelana ka lebaka a fuwe ntlha.
- 4.17 Mafosi, ke e nngwe ya diketsahalo tse totisang/mpefatsang kgohlano, e bontshang tharahano. ✓✓ (2)
- 4.18 E nthusa ho utlwisisa kamoo Motaung a nweleng jwala ha bohlaswa kateng. ✓✓ (2)
- 4.19 Kgathatso o ile a phela ka ho iketsetsa dikgathatso bophelong ba hae, ha hae, mosebetsing le ha Mmatshela. ✓✓ Mohlala:
- O ile a kwenehela diqeto tsa lelapa tsa ho isa Tiisetso yunivesithing.
- O ile a tlohela lelapa la hae a ya dula ha Mmatshela.
- O ne a fihla ka morao ho nako mosebetsing, ho fihlela a lelekwa. (2)
- 4.20 Re fumana pheletso ya sebakadi sa sehlooho e le e bohloko hobane se qadile ka diketso tse ntle sa qetella ka tse mpe tse se isang teronkong. ✓ Sena se dumellana le mofuta wa terama ena kaha e le ya masetladibete hobane mophetwa wa sehlooho o kena mathateng pheletsong ya terama. ✓✓ (3)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 35

KAROLO YA C: PALEKGUTSHWE**POTSO YA 5: MODIA – MK Mofihli le ba bang****5.1 Ke mang ya laolang?**

- 5.1.1 Ke Kgampumpu. ✓ (1)
- 5.1.2 Ke lebaleng le leholo la dipapadi. ✓ (1)
- 5.1.3 Ke ya ka ntle. ✓ (1)
- 5.1.4 Ke batsamaisi ba etsang diqeto ba le bang. ✓ (1)
- 5.1.5 Ke dikopano tsa basebetsi tsa boipelaetso/boipelaetso ba basebetsi. ✓ (1)
- 5.1.6 - Basebetsi ba ile ba otlala diofisi ka majwe. ✓
- Basebetsi ba ile ba tjhesa ofisi e nngwe.
- Mapolesa a ile a tshela basebetsi ka metsi le ka kgase e llisang.
- Mapolesa a ile a thunya basebetsi ka dikulo tsa rabara.
E le nngwe feela. (1)
- 5.1.7 - Basebetsi ba ile ba hana ho tloha sebakeng seo, ba re ba batla ho buisana le batsamaisi. ✓
- Ha batsamaisi ba se ba le teng ho tla buisana le bona, basebetsi ba ile ba ba rohaka, mme ha ba ha tsoha moferefere o tshabehang. ✓ (2)
- 5.1.8 Mohanyetsi ke botsamaisi/batsamaisi ba feme hobane ba sitisa basebetsi ho fihlella/phethahatsa ditabatabelo tsa bona. ✓✓ (2)
- 5.1.9 Mantakalatsane o ne a dula a etella dipina pele, a bile a takalatsa, a tloatlola a etsa menyakwe yohle dikopanong tsa basebetsi. ✓✓ (2)
- 5.1.10 Ke nnete hobane ha ho thwe basebetsi ba ekelleditswe ka diperesente tse nne, ha batsamaisi e le ka tse 10, Mantakalatsane yena o ne a re ke diranta tse nne tsa basebetsi le diranta tse leshome tsa batsamaisi. ✓✓ (2)
- 5.1.11 E ne e nepahetse hobane ba ne ba batla hore ho hirwe basebetsi bao e leng kgale ba sebetsa femeng eo. ✓✓

KAPA

E ne e fosahetse hobane basebetsing ba feme ya bona, ho ne ho se na ya nang le bokgoni mmoho le mangolo a mofuta oo wa mosebetsi. (2)

- 5.1.12 E ke maketse hobane ke ne ke nahana hore feme e tla leleka basebetsi ba sokodisang e hire ba bang ba sa sokodiseng, ba tla phahamisa tlhahiso ka hare ho feme.✓✓

KAPA

Tjhe ha ke a makala hobane ho ne ho se ho se na tlhahiso e ntle, mme feme e ne e se e bile e le ka hara dikoloto tse ngata, ke ka lebaka leo e ileng ya kwalwa. (2)

5.2 Tsietsi e latela tshotleho

- 5.2.1 Reutlwile.✓ (1)
- 5.2.2 Tupu o ne a le kgahlanong le kgwebo ena ya dipalangwang hobane e le ya batho ba batsho.✓ (1)
- 5.2.3 Dipalangwang di se di le ngata ho feta bapalami. (1)
- 5.2.4 Reutlwile o ne a sa ratwe ke basebetsimmoho le yena ba qetella ba mmolaile ha Tupu yena a ne a fumana tshehetso ka botlalo ho tswa ho basebetsimmoho le yena.✓ (1)
- 5.2.5 Monoloko/Boipuiso.✓ (1)
- 5.2.6 - Reutlwile o ile a bitsa kopano eo ho yona a ileng a leka ho kopanya mekgatlo e fapaneng ya dipalangwang.✓
- Ba ile ba etsa leano la ho ngodisa dikoloi tsohle tse mokgatlong oo ho tlisa taolo. ✓ (2)
- 5.2.7 Ke mophetwa ya ntlhanngwe hobane re mo tsebile e le motho ya buellang kgotso, mme o hloka hala e ntse e le motho ya e buellang. Ha a ka a fetolwa ke maemo a ditaba, a kang a ho se tshehetswe nakong eo a neng a thehile mokgatlo wa ditekesi.✓✓ (2)
- 5.2.8 Ke tsa moraorao tjena hobane di bua ka kgwebo ya ditekesi eo re e bonang kamehla.✓✓ (2)
- 5.2.9 Maele ana a bolela hore ke ntwana e pakeng tsa bana ba motho/seng/leloko. Mona palekgutshweng re bona bana ba Rantsho ba lwana le ho bolayana ka bo bona.✓ (2)
- 5.2.10 Ke hopola hore a ka be a ile a tlisa phetoho indastering eo ya ditekesi hobane o ne a sebeletsa ho tlisa kgotso mokgatlong wa dipalangwang.✓✓

KAPA

Ha ke kgolwe hore a ka be a tlisitse phetoho e kaalo hobane ba ne ba se ba mo kgotshe/ba tenehile ke yena. (2)

- 5.2.11 Ditaba tsa palekgutshwe ena di a kgolweha hobane le kajeno boraditekesi ba ntse ba lwana ba tseka ditsela le tse ding tseo re sa di tsebeng.

(2)
[35]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 35

KAROLO YA D: DITHOTHOKISO**POTSO YA 6****6.1 Kgaeyane**

- 6.1.1 Qaka ✓ (1)
- 6.1.2 - Tshobotsi e fetohile. ✓
- O tshwana le leqheku la kgale/mokgalajwe. ✓ (2)
- 6.1.3 A ho hatella/sidilella/toboketsa/matlafatsa seo ho buuwang ka sona. ✓✓ (2)
- 6.1.4 Le hlakisa kamoo a neng a tsamaya kateng, a thekesela a bile a wa. ✓✓ (2)
- 6.1.5 Sethothokisi se kopa Kgaeyane hore a leke ho fetola mokgwa oo a phelang ka ona. ✓✓ (2)
- 6.1.6 Ho hatella lentswe lena 'banna' le tlositsweng tulong ya lona la behwa moo le sa tlwaelehang. ✓✓ (2)
- 6.1.7 C/Tokodiso ✓ (1)
- 6.1.8 E re thusa ho re bopela setshwantsho seo ho sona ekang re bona Kgaeyane e monyane dilemong feela a shebahala a tsofetse jwalo ka leqheku la kgale. ✓✓ (2)
- 6.1.9 Ka maikemisetso a ho fokotsa palo ya mantswe molathothokisong oo/ho potlakisa morethetho wa thothokiso, ✓ mme re utlwisisa hore o ne a di nwa ka potlako di latelana. ✓✓ (3)

[17]**KAPA****6.2 MMADIBERWANE**

- 6.2.1 - Basadi ba ne ba mo tshaba ba sa batle ho kopana le yena. ✓
- Hohle ho ne ho buuwa ka yena kamehla malapeng le majwaleng. ✓
- Basadi ba ne ba mo nyonya.
- A nkile bontata bana, bana e le dikgutsana.
Tse pedi feela. (2)
- 6.2.2 E sebedisitswe ka maikemisetso a ho hatella/toboketsa taba ya hore basadi ba ne ba sa mmatle/Ho tlamahanya melathothokiso ya 1 le 2. ✓✓ (2)

- 6.2.3 - Tshabo/Bohale – Ba ne ba mo tshaba ka baka la bohale ba hae.✓
- Phehla – O ne a ba jesitse, a ba tsherehantse ka ditlhare.✓ (2)
- 6.2.4 E re thusa ho utlwisisa hore batho bao ho buuwang ka bona ba sebediswa ka thata ba sa lefuwe, ke makgoba a hae/ke disebediswa.✓✓ (2)
- 6.2.5 Bana le basadi ba ne ba hloka tlhokomelo ya banna le bontata bona ka baka la Mmadiberwane ya neng a ba nkile.✓✓ (2)
- 6.2.6 Ka sepheo sa ho hlakisa kamoo Mmadiberwane a neng a na le bahlankana ba bangata kateng.✓✓ (2)
- 6.2.7 Ka ho utlwisisa hore ho ne ho buuwa ka lebitso la Mmadiberwane kamehla malapeng/majwaleng/Lebitso la hae le ne le qhoma hohle malapeng.✓✓ (2)
- 6.2.8 - Sethothokisi se ruta batho ba bomme/basadi ho itlhompha le ho phedisana le batho ba bang ka kgotso.✓✓
- Dintho tse mpe tseo motho a di etsang di tla mo putsa ka tshwanelo ka letsatsi le leng.
Ho elwe hloko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 6.2.9 Ha se o amoheliheng hobane ditokelo tsa Mmadiberwane di ile tsa hatakelwa, mme a ba a tlontlolla pontsheng.✓✓

KAPA

O amohelihile hobane re bona ho phethahala lewa la tlhoko dingolweng moo bobele bo fumanang moputso o bo tshwanetseng/kotlo e bo tshwanetseng.

(2)
[35]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA D: 35
MATSHWAO A PAMPIRI YOHLE: 70